

Uvod

Marcuse želi da kaže da emancipacija svijesti mora zajedno teći sa emancipacijom osjetila, jer da bi istinska preobrazba to bila ona mora obuhvaćati cjelinu ljudske egzistencije. Ovo djelo je namijenjeno da što god doprinese filozofiji psihoanalize, a ne samoj psihoanalizi. Ovdje se ne bavimo popraavljenim ili poboljšanjem tumačenja Freudovog koncepta, nego njegovim filozofijskim i sociološkim implikacijama. Knjiga „Eros i civilizacija“ predstavlja, odnosno nosi podnaslov filozofsko istraživanje Freuda. Marcuse smatra da su psihologijske kategorije postale političkim kategorijama, te da su te granice između psihologije i političke i društvene filozofije zastarjele. Ideja o čovjeku koja je proizilazi iz Freudove teorije je osuda, ali odbrana zapadne civilizacije. Prema Freudu povijest čovjeka je povijest njegovog potiskivanja. Eros predstavlja životni nagon koji ima razornu snagu koja proizilazi iz činjenice da on teži zadovoljenju, zapravo zadovoljenju kao takvom koje ima cilj u samom sebi i u bilo kojem trenutku. S druge strane, civilizacija se temelji na neprestalnom potiskivanju ljudskih nagona. Potiskivanje i represivan se upotrebljavaju da označe svjesne i nesvjesne, te unutrašnje i vanjske procese, prinude i ograničenja. Slobodno zadovoljavanje čovjekovih nagonskih potreba nije u skladu sa civilizovanim društvom. Civilizacija počinje kada se primarni cilj zadovoljenja potreba odbaci.

„Eros i civilizacija“

Puko zadovoljenje nagona bi vodilo do stanja u kojem ne bi bio osiguran napredak, odnosno vodilo bi nužno u propast. Dopuna Erosa je nagon ka smrti. Nagoni se moraju spriječiti u svom neposrednom očitovanju i preobraziti u znanstvenu, umjetničku, socijalnu i etičku aktivnost. Prema tome, treba ponoviti da je povijest čovjeka povijest njegovog potiskivanja, ali kao takva ona osigurava napredak i sigurnost. Kultura ograničava i društvenu i biološku egzistenciju čovjeka, odnosno i samu njegovu nagonsku strukturu, te takvo ograničenje predstavlja preduvjet napretka. Primarni nagoni, koji slijepo teže zadovoljenju tvore područje nesvjesne psihe. Do procesa potiskivanja dolazi kada se snaga svijesti opire izravnom zadovoljenju nagona. Razlika između nesvjesnih i svjesnih procesa dovodi, odnosno odgovara razlici između načela užitka i načela zbiljnosti. Nesvjesnim procesima upravlja načelo užitka koje ako je nesputano dolazi u sukob sa prirodom. Individuum shvata da je potpuno i bezbolno zadovoljenje njegovih potreba nemoguće. Prema tome, načelo zbiljnosti potiskuje načelo užitka. Čovjek se tada odriče nesigurnog zadovoljstva u korist sigurnog, pa tako načelo zbiljnosti voše štiti i modificira načelo užitka nego što ga poriče. Primarni nagoni se moraju potisnuti kako bi se osiguralo zadovoljenje istih, samo što se trenutačno zadovoljenje mora odložiti. Čovjek sada teži onome što je korisno, te svjesno mijenja zbiljnost u skladu sa tim. Međutim njegove želje i njegovo mijenjanje sada „organizira“ njegovo društvo. Ta „organizacija“ potiskuje njegove izvorne nagonске potrebe, pa „...ako je odsutnost potiskivanja arhetip slobode, civilizacija je tada borba protiv te slobode“. Ukoliko je sloboda potpuno zadovoljenje potreba, onda je sloboda u civilizaciji bitno suprotna sreći. Freudova vlastita teorija pruža razloge da se odbaci njegova identifikacija civilizacije i potiskivanja. Mora se ponovo početi s pretresanjem tog problema na temelju njegovih vlastitih teorijskih dostignuća. Da li zaista međuodnos slobode i potiskivanja, proizvodnosti i razaranja, dominacije i napretka tvori načelo civilizacije? Ili taj međuodnos proizilazi samo iz specifične povijesne organizacije ljudske egzistencije? Pojam nerepresivne civilizacije se neće pretresati kao apstraktna i utopijska spekulacija.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com